

Subota je Božja prodrila u naš mučni šestodnevni posao. Po Kristu mi uistinu posjedujemo »vječni počinak« uza svu vrtljavu, ovoga vremena.

Ovu nam istinu mora današnji blagdan ponovo i neizbrižno utisnuti u dušu. Ratovi bjesne, narodi mrcvare jedni druge, po tisuć puta ometa čovjek Božji počinak i zamagljuje vječno svjetlo što bez prestanka baca svoje zrake u vrijeme, ali **SADAŠNJOST JE ZA KRŠĆANINA** i pored sve ove zbrke **VJEČNI POČINAK I ŠABAT BOŽJI**. Nazočan je Gospodin koji u subotu počiva a da ne prestaje vršiti djela svoga milosrđa. Prisutan je onaj koji »naše grijeha baca u duboko more svoga smilovanja« (3. čit.). Prisutan je Krist — milosrđe što je postalo čovjekom — koji »naš post pretvara u radost« (4. čit.), koji neplodnoj smokvi naše duše daje novi život i obilje plodova i našu jadnu ljudsku narav koja se pod tere-
tom grijeha zgrbila i prignula k zemlji poput životinje, milosrdnom rukom ponovo uspravlja do njezine prirodene visine i krasote (Ev.). Danomice se već među nama događaju ova čudesa vječnog Šabata i nose sa sobom miris i počinak budućeg vijeka. Ali ta čudesa omogućuju nam da možemo podnijeti graju, zadah krvi i zadah zlog vladanja ovoga svijeta. Kako li će pak velik biti sjaj i kako li dubok mir kad konačno nastupi vječni Šabat, kad Bog »razlomi lukove, skrši koplja i štitove sažeže ognjem!« (Ps 45, 10). Tada ćemo »**POČIVATI I GLEDATI**« i na blagdan sedmoga vječnog mjeseca pod rajskim sjenicama u radosti se sjećati zemaljske kolibe i šatora gdje smo u plaču slavili Boga na svom »putovanju daleko od Gospoda« (2 Kor 5,6). »**AMEN. DOĐI, GOSPODINE ISUSE!**« (Otkr 22,20).

EMILIJANA LOEHR

PRIPIRAVA NA SV. MAŠO IN ZAHVALA ZANJO

1. **EVHARISTIČNA DOBA** Dne 9. dec. 1962 je sv. oče Janez XXIII proglasil za svetnika sv. Petra Julijana Eymard. Naslednji dan je bilo na akademiji v Rimu, ki so jo njemu na čast priredili njegovi duhovni sinovi, rečeno, da je Eymard v češčenju evharistije postavil važen mejnik. Poslej se bodo leta, kar se tiče evharističnega češčenja, štela ante et post natum Eymard. S svoim delovanjem je nareč Eymard v zgodovini Cerkve odprl novo, »evharistično« dobo. To ni pretiravanje. Eymard je ustanovil redovno družbo evharistincev,

S. S. S. Svetne duhovnike je poklical k intenzivnejšemu češčenju sv. R. t. Posredno je vplival na sv. Pija X. in na njegove evharistične odloke. Sprožil je mednarodne evharistične kongrese. Vplival je na ves razvoj evharistične teologije, evharističnega življenja in češčenja v naši dobi.

2. *NOVE RUBRIKE*. Doslej smo duhovniki kot neposredno pripravo na sv. mašo molili preces ante Missam in kot zahvalo gratiarum actio post Missam, molitve, ki so kot take označene v misalu. Rubrike novega misala pa vele, da duhovnik lahko poljubno izbira molitve v ta namen.

Bogastvo evharistije je zakopano v liturgičnih mašnih molitvah Rimskega misala, zlasti v prošnjah po obhajilu. Duhovniki imamo vsak dan dostop do teh duhovnih zakladov. Cerkev duhovnikove priprave in zahvale ni ukinula, samo ne veže je več na določene molitve. Pričakuje pa, da jo opravimo drugače, morda ob mašnem formularju, ki je vsak dan drugačen in nudi nešteto motivov priprave in zahvale. Če le moremo, preglejmo v molitvi in premišljevanju mašni formular, preden stopimo k oltarju, in imeli bomo dovolj snovi, ki nam bo narekovala pripravo in zahvalo.

3. *NEKAJ EVHARISTIČNE TEOLOGIJE*. Liturgične prošnje po obhajilu so — s prav redkimi izjemami — naravnane k Bogu Očetu. To nas osupne. Naša ušesa so navajena na izvenliturgične obhajilne molitve in še bolj na obhajilne pesmi, ki jih pojejo po naših cerkvah; v njih se pri obhajilu obračamo na Jezusa. Tudi to je v redu, vendar liturgična obhajilna prošnja se v ogromni večini primerov obrača na Boga Očeta. Bog je svet tako ljubil, da nam je dal svojega edinega Sina in v njem nam je dal vse, tudi evharistijo. Naravno je torej, da se liturgična obhajilna molitev obrača na Boga Očeta. Človek, po evharistiji, združen s Kristusom, z njim Boga časti, se mu zahvaljuje, mu zadostuje in ga prosi.

Dalje gleda liturgija v evharistiji bolj reč kot pa osebo Jezusa Kristusa. Ta reč je ustvarjena človeška narava našega Gospoda, ki v evharistiji biva v poveličanem stanju. Gospod daruje svoje »telo« in »kri« in nam daje uživati svoje »telo«. Sicer od Jezusove človeške narave ne moremo odmisлити njegove Božje osebe, ker je z njo hipostatično združena, vendar je to za pravilno pojmovanje evharistije včasih potrebno da nanjo posebej ne mislimo. Gospod nas je odrešil s svoje človeško naravo, zato se po njegovom telesu in njegovi krvi, ki

bivetu pod podobama kruha in vina v evharistiji, izvršuje naše odrešenje in se nam dele sadovi tega odrešenja. Sta pa tudi čutno znamenje njegove navzočnosti in našega združenja z božanstvom. Naš slovenski terminus za evharistijo, sv. Rešnje telo, vse to lepo izraža.

Nisem prišel, da bi se mi streglo, pač pa da strežem. To je bilo življenjsko pravilo našega Gospoda. To pravilo velja tudi za njegovo evharistično bivanje. Evharistijo Gospod prvenstveno ni postavil, da bi v njej sprejemal naše češčenje, pač pa da bi nam po njej naklanjal sadove odrešenja. V evharistiji je Gospod prvenstveno naš Odrešenik, sam si je zadal nalogo, da nam v evharistiji streže, služi, pomaga. V njej hoče naš duhovnik in naša žrtev, naš zdravnik in naše zdravilo, naš pastir in naša hrana. Vse to je naravmano na strežbo ljudem. To moramo imeti pred očmi, če naj skrivnost evharistije razumemo, če naj razumemo tudi terminologijo poobhajilnih prošenj in duha, ki veje iz njih.

Evharistija je nebeški dar, donum coeleste, je zveličavni dar, munus salutare. Te in podobne termine pozablja liturgija ko nam hoče povedati, da je evharistija dar Božje roke, da je nebeški kruh, panis coelestis, cibus viatorum.

Zelo pogosten terminus v poobhajilnih prošnjah je mysterium in njegova soznačnica sacramentum. Oba se v mašnih obrazcih nahajata v mnogih inačicah, npr. paschale sacramentum, sacra mysteria, sacrosancta mysteria, coelestia mysteria, visibilia mysteria, salutare mysterium idr.

Mysterium je terminus v liturgiji, ki pomeni več reči, npr. Božjo navzočnost, odrešilno delo Kristusovo, zakramente, zlasti pa evharistijo, pa naj bo daritev ali duhovna hrana. V poobhajilnih prošnjah je mysterium vedno evharistija in sicer mysterium paschale, pa naj je njen epiteton ornans tudi drugačen. Evharistija vedno oznanja prehod Jezusove človeške narave iz smrti v vstajenje, iz groba v poveličanje. Takoj po posvečenju darov molimo v anamnezi: Spominjamo se, Gospod mi, tvoji službaniki in tvoje sveto ljudstvo, zveličavnega trpljenja, vstajenja od mrtvih in častitljivega vnebohoda, tvojega Sina, našega Gospoda. V evharistiji je torej pred nami Kristus z vsem svojim odrešilnim delom, Kristus, ki se je učlovečil, ki je trepel in umrl, od mrtvih vstal, šel v nebesa in sedaj sedi na Božji desnici.

Vsi, ki evharistijo uživajo, so, positis ponendis, deležni istega predhoda: preko trpljenja in smrti na zemlji bodo po

zahteva od človeka, da mistično odmira svetu in njegovemu vrstajenju od mrtvih šli v nebeško slavo. Uživanje evharistije neurejenemu poželjenju, vstane k novemu duhovnemu življenju in ima zagotovilo in povečanje duše in telesa. Če to upoštevamo, nam ne bo težko umeti termine, ki z njimi liturgija označuje evharistijo kot hrano, npr. *alimenta spiritualia*, *alimenta vitalia*, *alimonia immortalitatis*, *pignus salutis aeternae*, *munus redemptionis nostrae* itd.

Vendar poobhajilne prošnje povedo tudi, da se po uživanju evharistije v Sv. Duhu združujemo s Kristusom tudi kot osebo in po njem z brati po veri. To združenje izražajo termini: *communio*, *communio sacramenti*, *numerari inter ejus membra*, *cuius corpori communicamus et sanguini*. Slovenski izraz za uživanje evharistije ne pove, kar se pri tem zgodi. Naši predniki so videli, kako je duhovnik obhodil vernike, ko jim je delil evharistijo, zato so dejanju rekli »obhajilo«, kar pa seveda ne izraža bogatega pojma *communio*. Treba je zato, da ga vedno opišemo. Vsa terminologija, ki jo liturgija uporablja v zvezi z evharistijo, nam kaže bogatstvo evharistije, kako evharistija spremeni človeka in ga napolni s Kristusovim duhom, pod pogojem seveda, da je vredno prejema.

4. POOBHAJILNE PROŠNJE TREH NAJVEČJIH PRAZNIKOV. Učinki obhajila so mnogovrstni. Misal jih našteva dan za dnem v poobhajilnih prošnjah v zvezi s skrivnostmi našega odrešenja, katerih spomin liturgično obhajamo. Oglejmo si jih, kakor jih naštevajo poobhajilne prošnje treh največjih praznikov cerkvenega leta.

VELIKA NOČ. Glasi se: Vlij nam, Gospod, duha svoje ljubezni, da bomo, ko si nas nasitil z velikonočnim obhajilom, po tvoji dobroti enega srca. Po G. n. itd. V prošnji se obračamo po Kristovu do Boga Očeta, ki nas je nasitil z velikonočnim obhajilom. To prejmemo v zavesti svojega krsta; v krstu smo se odpovedali hudemu duhu, njegovim delom in njegovemu napuhu. Prejemajoč velikonočno obhajilo svojo odpoved obnovimo in utrdimo. Iz nje nam klije novo življenje. Z njo imamo delež na pashalnem misteriju Gospodovim: preko mistične in fizične smrti gremo z Gospodom v povečanje.

Z odpovedjo grehu pa ustvarjamo tudi pogoje za bratsko ljubezen in edinost, zakaj greh je, ki po besedah liturgije razdvajata ljudi in narode. Naj Gospod v naših srcih ohrani duha svoje ljubezni in iz nje izvirajoče sloge, potem ko smo

za veliko noč grehu odmrli. Evharistija je vez ljubazni in edinosti, v kolikor vernike prienači Kristusu. Krasna molitev, katere motivi so nam lahko za pripravo in zahvalo za sv. mašo ne samo za veliko noč, ampak vse liturgično leto.

B I N K O Š T I. Naj se Sveti Duh, Gospod, razlije v naša srca in jih očisti: s svojo roso naj jih prepoji in jim da rodovitnost. Po Gospodu... Prošnja se spet obrača po Kristusu k Bogu Očetu. Zdi se, da v prošnji o evharistiji ni ne duha ne sluha. Nagalasti pa je treba, da je lepa prošnja zložena popolnoma v duhu evharistične teologije. Po poveljani človeški naravi Gospodovi se po nauku sv. Pavla v naša srca razliva Sv. Duh, ki naša srca očiščuje in naše mišljenje in hotenje prepaja tako, da naša duša postane redovita za dobra dela.

B O Ž I Č. Božični praznik ima tri maše in zato tri pobhajilne prošnje.

Pri polnočnici: Daj nam, prosimo, Gospod, naš Bog, da bomo, ko se veselimo ob praznovanju skrivnostnega rojstva našega Gospoda Jezusa Kristusa, z vrednim življenjem zaslužili priti v njegovo družbo. Ki si tebjaj... Tudi ta prošnja je po Kristusu naravnana k Bogu Očetu. V evharistiji se Kristus skrivnostno rodi. Naj nam združenje z njim v sv. obhajilu dodeli milost, da bomo po njegovem zgledu živeli in prišli v njegovo družbo. Pri božični polnočnici se torej liturgična molitev ne izgublja v sentimentalnosti ob »detecu«, pač pa prosi za milost, da bi po vrednem (t. j. krščanskem) življenju, ki od nas zahteva žrtve, prišli v njegovo družbo v nebesih.

Pri zorni maši: Naj nas vedno obnavlja, Gospod, nova božična skrivnost njega, katerega čudovito rojstvo je odpravilo, kar je bilo v človeku starega. Po istem Gospodu... Kristus se v evharistiji znova rodi. Naj njegovo evharistično rojstvo odpravi, kar je v nas grešnega. V evharistiji obnavlja svoje učlovečenje prav zato, da človek, ki evharistično živi, admira grehu.

Pri veliki maši: Daj, prosimo, vsemogočni Bog, da nam danes rojeni Odrešenik sveta, tako kakor nas je prerodil v Božje otroke, podari tudi neumrljivosti. Ki s teboj... — Tudi ta prošnja ni prikrojena na običajno čustvovanje ob jaslicah. Odrešenik, ki se za Božič rodi, ni dete v jaklicah, pač pa Odrešenik, ki je delo odrešenja že dovršil, ki za seboj že ima trpljenje in smrt, in je že prešel v poveljanie. Prav ta Odrešenik nas je v krstu prerodil v Božje otroke, saj je »auctor

generationis novae«, kakor se lepo izraža prošnja v izvirniku. On naj nam po umrljivem življenju na zemlji podari neumrljivo življenje v večnosti.

Kako kratka, a obenem jedrnata in močna je ta molitev! Ni rečno nikjer, dabi ob spominu na rojstvo Gospodovo po mesu ne smeli čustvovati kot sočustvujemo ob novorojenčku, toda to čustvovanje naj usmerja evharistična stvarnost!

5. ZAKLJUČKI. V luči evharistične teologije lahko podobno analiziramo vsako poobhajilno prošnjo. Ob taki analizi spoznamo zaklad, ki je položen v evharistijo, najdemo obilno gradivo za meditacijo ter motive za svojo pripravo in zahvalo. Živeli bomo evharistično. Po svojem osebnem evharističnem življenju bomo pospešili prihod evharistične dobe v Cerkvi, kar hoče doseči z liturgično reformo tudi vesoljni cerkveni zbor.

Pomniti pa moramo, da je evharistija *mysterium fidei*. Delo odrešenja je zgodovinsko dejstvo, a je skrivnostno, zato je *terminus technicus* zanj *mysterium*. Drugi *mysterium* je nadaljevanje odrešilnega dela med nami po Kristusu v evharističnih podobah kruha in vina, ki zdaj kažejo Kristusovo daritev zdaj pa našo duhovno hrano. Vse to zahteva od nas žive in močne vere. Ta nam ne bo nikakor težka, če evharistično živimo, če evharistija prevzame vse naše mišljenje in hotenje.

Filip Kavčič

ZENSKA DUHOVNA ZVANJA

(Izgledi i šanse)

Često se danas čuje da je problem nestašice duhovnih zvanja najvrući od sviju suvremenih crkvenih problema i da je on kritična točka današnjeg crkvenog života koja će, već prema tomu, bude li problem povoljno ili nepovoljno riješen, odlučiti sudbinom kršćanstva u budućim stoljećima. Svećenika je relativno sve manje i u starim katoličkim zemljama, a na misionarenje i osvajanje još uvijek daleko većega, nekršćanskoga dijela čovječanstva — koje se je baš u ove naše dane našlo na historijskom raskršću — ne možemo uopće ozbiljno ni misliti dok je stanje kakvo je danas: bez obilatih i pokretnih, dinamičnih rezervi u duhovnim zemljama.